

Poštovane kolegice i kolege,

Pred vama je elektronski bilten
Društva andragoga Srbije.

UO DAS

Elektronski bilten
Društva andragoga Srbije

Iskustva andragoga u JP EPS – Ogranak RB Kolubara

Završila sam studije andragogije na Filozofskom fakultetu u Beogradu 2006. godine i odbranila diplomski rad na temu „Razvoj profesionalnih kompetencija na visokoškolskim institucijama“. Zaposlena sam u JP EPS, Ogranak RB Kolubara, Lazarevac od iste, 2006. godine. Moj mentor, tokom obavljanja pripravničkog staža, bio je moj sadašnji neposredni rukovodilac, Vasilije Vrhovac, diplomirani andragog, kolega profesora Ranka Bulatovića i student utemeljivača andragoške nauke, uvaženog profesora Dušana Savićevića. Nikada neću zaboraviti duge, neiscrpne razgovore koje smo vodili vezano za studije andragogije, nekada i sada. Nije skrivao oduševljenje što je RB Kolubara dobila još jednog andragoga. Sistematski me uvodio u oblast ljudskih resursa, razvoja i usavršavanja kadrova, jer Ogranak RB Kolubara je jedan glomazan sistem!

Danas, kao deo JP EPS-a, broji oko 13000 zaposlenih, u više organizacionih celina. Najveći broj čine zaposleni sa trećim, četvrtim i petim stepenom stručne sprema, dok su najzastupljenije struke i među visokoobrazovanima – inženjeri tehnološko-tehničkih nauka, i to, u najvećem stepenu, rudarsko-geološke, mašinske i elektro struke. Privredna aktivnost RB Kolubara zasniva se narezervama lignita u Kolubarskom ugljenom basenu. Ugalj se otkopava na 4 površinska kopa. Oko 52% ukupne godišnje električne energije u Srbiji se proizvede na

bazi kolubarskog lignita. Najveći broj zaposlenih radi u organizacionom delu *Površinski kopovi Baroševac*, na poslovima površinske eksploatacije lignita, eksploatacije terena, specijalizovanim građevinskim radovima, ispitivanju i eksperimentalnom razvoju u oblasti biologije, održavanju rudarske opreme, poslovima pomoćne mehanizacije i transporta i dr.

Poslovi iz oblasti ljudskih resursa obavljaju se u posebnom organizacionom delu – *Centru za stručne poslove i logistiku*. U ovoj organizacionoj celini izdvojeno je Odeljenje u kome se vrše poslovi obrazovanja, osposobljavanja i usavršavanja zaposlenih, razvoja kadrova. Obavljaju se različite vrste poslova:

- Planiranja kadrova
- Planiranja obrazovanja zaposlenih
- Organizacije i realizacije različitih oblika obrazovanja i usavršavanja zaposlenih
- Evaluacije realizovanih obrazovnih aktivnosti
- Obezbeđivanje uslova za ostvarivanje praktične nastave i nastave u bloku za učenike srednjih škola različitih obrazovnih profila
- Obezbeđivanje uslova za ostvarivanje studentske prakse i dr.

Svako od zaposlenih u Odeljenju zadužen je za deo ovih poslova. U nekim periodima, zbog obimnosti posla u određenim oblastima, angažuje se više ili svi zaposleni Odeljenja. Kao andragog, obavljala sam i bila uključena u realizaciju svih vrsta poslova tokom poslednjih 10 godina. Posao je dinamičan, često veoma obiman. Zahteva konsultacije sa kolegama u pravnoj, komercijalnoj, finansijskoj službi. Posao često zahteva intenzivnu saradnju sa kolegama koje nam pružaju usluge u oblasti profesionalnog usavršavanja u raznim agencijama, institutima i dr. Stručno osposobljavanje i usavršavanje zaposlenih u RB Kolubara ima za cilj da omogući kontinuiran profesionalni razvoj zaposlenih, usvajanje novih znanja, sticanje veština, razvijanje sposobnosti i talenata kako bi zaposleni što kvalitetnije obavljali svoje poslove. Zaposleni se upućuju na različite oblike osposobljavanja i usavršavanja zbog potreba procesa rada za stalnim stručnim usavršavanjem u okviru zanimanja, potreba nastalih usled promene tehnologije, nove organizacije rada i dr. U skladu sa sagledanim tekućim i razvojnim obrazovnim potrebama, na godišnjem nivou, planira se obrazovanje zaposlenih i priprema godišnji Program stručnog osposobljavanja i usavršavanja zaposlenih u Ogranku RB Kolubara. Ovaj obrazovni program je deo godišnjeg programa poslovanja u okviru koga se planiraju potrebna finansijska sredstva radi ostvarivanja ovog obrazovnog plana. Zaposleni mogu biti upućeni na različite oblike obrazovanja, stručnog osposobljavanja i usavršavanja:

- * obrazovanje (na visokim školama ili fakultetima – master studije, specijalističke studije ili u srednjim školama u cilju prekvalifikacije, dokvalifikacije, specijalizacije)

- * obuke (u cilju sticanja i unapređivanja veština i znanja; sticanja i proširivanja iskustava zaposlenih u okviru zanimanja ili poslova koje obavljaju ili će obavljati)

- * različite stručne skupove iz oblasti u kojoj zaposleni rade sa ciljem da prezentuju svoje naučne radove ili da se upoznaju sa novinama u okviru zanimanja ili poslova koje obavljaju

- * pripremu i polaganje stručnih ispita za rad u određenoj oblasti u kojoj je predviđeno posedovanje odgovarajuće licence, sertifikata, atesta pravosudnog ispita i dr. kao posebnog uslova za rad.

U svakom trenutku se odgovara na obrazovne potrebe velikog broja zaposlenih radi kvalitetnijeg obavljanja poslova i efikasnijeg postizanja poslovnih ciljeva. Ne mogu da izdvojim posao koji najradije obavljam – da li je to pomoć u realizaciji stručnog osposobljavanja pripravnika, realizaciji stručne prakse studenata, priprema i organizacija za učešće zaposlenih na obukama u okviru najrazličitijih oblasti ili podrška pri polaganju potrebnih stručnih ispita... Poslovi koje bih možda posebno izdvojila, koje obavljam sa posebnim zadovoljstvom su poslovi evaluacije (praćenje efekata različitih obrazovnih aktivnosti kao što su obuke i drugi vidovi profesionalnog usavršavanja zaposlenih), kao i učešće u istraživačkim projektima (najčešće sam sarađivala sa industrijskim psihologom).

Analitički poslovi ove vrste ne obavljaju se često za razliku od administrativnih poslova (pripreme predloga, različitih vrsta rešenja i ugovora, poslova vezanih za realizaciju uplata troškova obrazovanja, raznih poslova vezanih za evidencije i drugo).

Zaposleni u JP EPS imaju obavezu da se obrazuju, stručno osposobljavaju i usavršavaju za rad na poslovima na koje su raspoređeni, mogu proširivati, produbljivati i osavremenjavati profesionalna znanja, sposobnosti i veštine. Uloga obrazovanja u domenu razvoja profesionalnih kompetencija je ključna jer se profesionalna kompetentnost oblikuje prema aktuelnim potrebama radne sredine i to obrazovnim uticajima koji su organizovani i deluju u skladu sa ovim uslovima i okruženjem. Zbog toga posao andragoga u RB Kolubara, kao i bilo kojoj odgovornoj firmi jeste od izuzetnog značaja!

Snežana Randić, andragog u JP EPS, ogranku JB Kolubara, Lazarevac

Obuke za rad u IT sektoru

- Najveća intervencija države u kratkoročnu IT obuku u poslednjih 15 godina –

Krajem 2016. godine, Vlada RS osnovala je ministarski IT Savet za unapređenje sektora informacionih tehnologija i razvoj inovacionog preduzetništva. Najveći deo mera i aktivnosti iz Plana rada Saveta se odnosi na formalno obrazovanje i neformalne obuke. Merom „Prekvalifikacije u IT“ predviđena je obuka 1000 ljudi za rad u IT sektoru do kraja 2017. godine.

Za sprovođenje ove aktivnosti nadležno je Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave RS, čime je realizacija postala još izazovnija jer ne postoji prethodno iskustvo Ministarstva u realizaciji sličnih projekata. Obučiti 1000 ljudi za rad u polju informacionih tehnologija je poduhvat koji zahteva značajne materijalne, ljudske i vremenske resurse, zbog čega je realizacija projekta podeljena u dve faze – pilot i glavnu fazu. Pilot fazom obuhvaćeno je 100 polaznika i četiri pružaoca obrazovnih usluga, čime su svi aspekti organizacije svedeni na značajno manji nivo. Na ovaj način je tim koji radi na realizaciji projekta bio u prilici da temeljno i pojedinačno analizira svaku projektnu aktivnost.

Projekat smo započeli analizom obrazovnih potreba u IT sektoru. Uz pomoć firme „Infostud“ kreiran je upitnik i sprovedeno istraživanje u kom je učestvovalo 118 kompanija različite veličine, starosti, geografske lokacije i oblasti poslovanja.

Pitanja su se ticala globalnih obrazovnih potreba - da li teško dolazite do kadrova, koliko ste programera-juniora zaposlili u 2014, 2015. i 2016. godini, koliko planirate da zaposlite u 2017. godini, da li realizujete praksu – koliko traje, da li je plaćena i da li zapošljavate nakon prakse, da li ste zainteresovani da polaznike programa primite na praksu. Drugi set pitanja bio je usmeren na ispitivanje obrazovnih potreba – za kojim obrazovnim profilima imate potrebu (programeri aplikacija, veb programeri, grafički dizajneri, administratori računarsnih mreža, tester softvera, projektni menadžeri, prodavci i marketing stručnjaci), koji su programi najučestaliji na juniorskim pozicijama (C, c++, c#, python, visual basic, .net, java, java script, php, SQL), koji softverski paketi (unity, corel, draw, photoshop, manga, studio, clip, studio, paint, sony, vegas, adminstracija, mreža, projektovanje, mreža, visual, studio).

Dobijeni rezultati su analizirani i pružili su nam smer u kojem smo nastavili organizaciju daljih aktivnosti. Javno su objavljeni dobijeni nalazi i učinjeni su dostupnim svim potencijalnim pružaocima obrazovnih usluga, što je pokazalo naše usmerenje ka zadovoljenju potreba tržišta, a ne realizaciji programa koje škole već organizuju. Za realizatore obuka otvoren je javni poziv sa jasnim kriterijumima: iskustvo u organizovanju sličnih aktivnosti, spisak predavača i njihova potvrda da će bitislobodni u periodu realizacije, uspostavljene veza i saradnja sa privredom, metodologija prakse i zapošljavanja polaznika, infrastruktura i licence. Od velikog broj pristiglih prijava (preko 20) odabrana su 4 realizatora, na tri lokacije: Novi Sad, Beograd i Niš.

Sa procesom selekcije pružaoca usluga, paralelno je realizovana selekcija kandidata, i to u saradnji sa profesorima psihologije Univerziteta u Beogradu. Baterija testova koje su

kandidati radili, imala je zadatak da predvidi njihovu uspešnost u završetku programa i pronalasku posla. Merena je sposobnost kandidata za deduktivno i induktivno rezonovanje, specijalna i numerička inteligencija, radna etika, radni stilovi, motivacija, vrednost i profesionalna interesovanja. Kako bi zadovoljili ekonomičnost i pouzdanost selekcije, proces je realizovan kroz dva dela – onlajn-testiranje i testiranje u kontrolisanim uslovima. Ukupno je pristiglo 8200 prijava kandidata, od kojih je 200 kandidata prošlo prvi krug selekcije (onlajn-testiranje) i odabrano za testiranje u kontrolisanim uslovima. Finalnu selekciju prošlo je 100 polaznika koji su odabrani da pohađaju obuke i to: 25 u Novom Sadu, 50 u Beogradu i 25 u Nišu.

U toku je realizacija programa obuke koja se pažljivo nadzire i evaluira kako bismo bili potpuno spremni za glavnu fazu. Program je iz ugla finansiranja jako specifičan i inovativan, s obzirom na to da će 30% cene kursa biti isplaćeno pružaocima obuka samo u slučaju ako se polaznici nakon završetka kursa zaposle u IT sektoru i imaju platu veću od 40.000,00 dinara. Minimalan period koji je potrebno da provedu kod poslodavca je tri meseca, a rok u kojem je potrebno da se zaposle je devet meseci nakon završene obuke. Realizacija obuka počela je u aprilu 2017. i traje do kraja jula 2017. godine, nakon čega slede 2 meseca stručne prakse.

Vukašin Grozdić,
Andragog, savetnik u Kabinetu ministra Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave RS

Prve obuke za JPOA

Dana 08. i 09. aprila 2017. godine, u organizaciji Instituta za pedagogiju i andragogiju, održane su prve obuke za sticanje statusa JPOA¹ (Javno priznatog organizatora aktivnosti obrazovanja odraslih). Dve grupe polaznika su pohađale obuku *Osnovni principi, karakteristike i stilovi učenja odraslih*. Autori ovog programa obuke su: prof. dr Snežana Medić, prof. dr Šefika Alibabić, prof. dr Miomir Despotović –redovni profesori Odeljenja za pedagogiju i andragogiju Filozofskog fakulteta u Beogradu, i Mirjana Milanović, rukovodilac Grupe za obrazovanje odraslih Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja RS. Obuku je realizovao prof. dr Miomir Despotović, uz podršku Kristine Pekeč, asistenta na Odeljenju za pedagogiju i andragogiju, i Marijane Dražić, sekretara Instituta za pedagogiju i andragogiju.

Pomenuti program obuke, predstavlja jedan od osam programa obuka Instituta, namenjenih stručnom usavršavanju u području obrazovanja odraslih za izvođače programa obrazovanja odraslih (predavače, trenere, voditelje, instruktore), akreditovanih kod Zavoda za unapređenje obrazovanja i vaspitanja RS. Preostalih sedam programa su: Motivacija u učenju odraslih; Upravljanje i vođenje obrazovne grupe odraslih; Metode i tehnike interaktivnog obrazovnog rada sa odraslima; Metode i tehnike procene postignuća odraslih

polaznika; Planiranje, organizacija i evaluacija u obrazovanju odraslih; Individualizacija u obrazovanju odraslih i rad sa odraslima sateškoćama i smetnjama u učenju; Razvoj programa u obrazovanju odraslih.

Obuka traje 16 časova, od kojih se kroz prvi dan obuke (8 časova) realizuju sledeće tematske celine:

1. Odraslo doba kao biološki fenomen i socijalni konstrukt
2. Karakteristike učenja odraslih
3. Stilovi saznavanja i učenja
4. Principi učenja odraslih.

Pored njih, poslednja tematska celina je posvećena Instrukcijama za samostalno učenje, tj. samostalni rad (8 časova).

Polaznici obuka bili su nastavnici i stručni saradnici iz Škole za osnovno i srednje obrazovanje „Milan Petrović“ iz Novog Sada, saradnici Centralnog Instituta za konzervaciju iz Beograda i zaposleni iz firme „GEPARD – VIS“ iz Novog Sada. Pored njih, obukama su prisustvovali i studenti doktorskih studija iz Nemačke, koji su u ovom semestru boravili na Odeljenju za pedagogiju i andragogiju u okviru studentske razmene.

Evaluacija je pokazala da su polaznici zadovoljni obukom koju su pohađali, čemu je svedočila i izuzetno prijatna radna atmosfera tokom obuke.

Marijana Dražić,
Sekretar Instituta za pedagogiju i andragogiju Filozofskog fakulteta
Univerziteta u Beogradu

¹ Detaljnije u: Pravilnik o bližim uslovima u pogledu programa, kadra, prostora, opreme i nastavnih sredstava za sticanje statusa Javno priznatog organizatora aktivnosti obrazovanja odraslih – JPOA (Službeni glasnik RS, br. 89/2015)

PRVE OBUKE ZA JPOA

Poštovane kolegice i kolege,

Kako bismo dodatno doprineli unapređenju informisanosti članova i stručnom radu u oblasti obrazovanja odraslih, očekujemo vaše predloge, sugestije, ideje, stručne komentare, prikaze rezultata vaših aktivnosti...

Pozivamo vas da svojim priložima za Bilten DAS doprinesete širenju informacija o aktivnostima andragoga.

Društvo andragoga Srbije
Čika Ljubina 18-20
www.andragog.org